

ความรู้ความเข้าใจในการยื่นภาษีส่งผลต่อประสิทธิภาพในการยื่นแบบรายการภาษี
ของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนจังหวัดขอนแก่น

The Influence of Tax Filing Knowledge and Comprehension on the Efficiency
of Tax Compliance Among Community Enterprises in Khon Kaen Province

นฤมล อริยพิมพ์*

Naruemol Ariyapim *

หลักสูตรบัญชีบัณฑิต คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

Bachelor of Accountancy Program, Faculty of Business Administration, Northeastern University

*Corresponding author's email address: naruemol.ari@neu.ac.th

วันที่รับบทความ (Received)

21 มกราคม 2569

วันที่แก้ไขบทความ (Revised)

22 กุมภาพันธ์ 2569

วันที่ตอบรับบทความ (Accepted)

24 มีนาคม 2569

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาระดับความรู้ความเข้าใจในการยื่นแบบรายการภาษีของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนจังหวัดขอนแก่น 2) เพื่อศึกษาปัจจัยด้านความรู้ความเข้าใจในการยื่นภาษีที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพในการยื่นแบบรายการภาษี และ 3) เสนอแนะแนวทางในการเพิ่มประสิทธิภาพการยื่นแบบรายการภาษีและการวางแผนภาษีอากรที่เหมาะสม โดยเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างจำนวน 349 กลุ่ม ซึ่งเป็นตัวแทนผู้ที่รับผิดชอบด้านบัญชีและการเงินของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนที่ตั้งอยู่ในจังหวัดขอนแก่น จากนั้นนำข้อมูลที่ได้ไปวิเคราะห์ด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ โดยใช้สถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และสถิติเชิงอนุมาน ได้แก่ การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ ผลการวิจัยพบว่า กลุ่มวิสาหกิจชุมชนจังหวัดขอนแก่นมีระดับความรู้ความเข้าใจในการยื่นแบบรายการภาษีโดยรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งด้านกฎหมายภาษี ด้านสิทธิประโยชน์ทางภาษี และด้านเทคโนโลยีการยื่นแบบผ่านระบบ e-Filing โดยด้านกฎหมายภาษีมีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด นอกจากนี้ผลการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ พบว่า ความรู้ความเข้าใจในการยื่นภาษีทั้งสามด้านส่งผลเชิงบวกต่อประสิทธิภาพในการยื่นแบบรายการภาษีอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และสามารถอธิบายความแปรปรวนของประสิทธิภาพในการยื่นแบบรายการภาษีได้ร้อยละ 68.3 โดยปัจจัยด้านความรู้กฎหมายภาษีส่งผลสูงที่สุด ผลการวิจัยสะท้อนให้เห็นว่าการยกระดับความรู้และทักษะด้านภาษีและเทคโนโลยีของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนจะช่วยเพิ่มความถูกต้อง ความรวดเร็ว และความคุ้มค่าในการยื่นแบบรายการภาษี เช่น การจัดอบรมให้ความรู้และสิทธิประโยชน์ทางบัญชี รวมถึงการสร้างทัศนคติเชิงบวกต่อการเสียภาษี อันนำไปสู่การบริหารจัดการภาษีที่มีประสิทธิภาพและยั่งยืนในระยะยาว

คำสำคัญ: ความรู้, ความเข้าใจ, การยื่นภาษี, ประสิทธิภาพ, วิสาหกิจชุมชน

ABSTRACT

This research aimed to: 1) study the level of knowledge and understanding regarding tax filing among community enterprises in Khon Kaen province; 2) examine the knowledge and understanding factors affecting the efficiency of tax filing; and 3) propose guidelines for enhancing tax filing efficiency and appropriate tax planning. Data were collected from a sample of 349 representatives responsible for accounting and finance within community enterprises located in Khon Kaen province. The data were then analyzed using statistical software, employing descriptive statistics such as percentages and means, and inferential statistics such as multiple regression analysis. The findings revealed that community enterprises in Khon Kaen province demonstrated a high overall level of knowledge and understanding of tax return filing across all dimensions, namely tax law knowledge, knowledge of tax incentives, and knowledge of electronic tax filing (e-Filing) technology, with tax law knowledge showing the highest mean score. Furthermore, the results of the multiple regression analysis indicated that all three dimensions of tax filing knowledge had a positive and statistically significant effect on the efficiency of tax return filing at the .05 level, collectively explaining 68.3% of the variance in tax filing efficiency. Among these factors, tax law knowledge exerted the greatest influence. The results highlighted that enhancing tax-related knowledge and technological skills among community enterprises can improve the accuracy, timeliness, and cost-effectiveness of tax return filing. This may be achieved through activities such as training programs on accounting knowledge and tax incentives, as well as fostering positive attitudes toward tax compliance, ultimately leading to efficient and sustainable tax management in the long term.

Keywords: Knowledge, Understanding, Tax Filing, Efficiency, Community Enterprise

บทนำ

ภาษีอากรนับเป็นเครื่องมือทางการคลังที่สำคัญที่สุดของรัฐบาลทั่วโลกในการหารายได้เพื่อนำมาใช้ในการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน สาธารณูปโภค และเป็นกลไกหลักในการขับเคลื่อนระบบเศรษฐกิจของประเทศ ในปัจจุบันบริบทการจัดเก็บภาษีได้เปลี่ยนแปลงเข้าสู่ยุคดิจิทัลตามนโยบายรัฐบาลดิจิทัลกรมสรรพากร (2566) ได้นำเทคโนโลยีสารสนเทศเข้ามาปรับใช้ในระบบการจัดเก็บภาษีอย่างเต็มรูปแบบโดยรณรงค์ให้ผู้เสียภาษียื่นแบบแสดงรายการผ่านอินเทอร์เน็ต (e-Filing) เพื่ออำนวยความสะดวกเพิ่มความรวดเร็ว และเพิ่มประสิทธิภาพในการตรวจสอบ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ ขจีวรรณ พรพิชิตตานนท์

และฐิตาภรณ์ สีนจฺรญุคักดิ์ (2567) ที่ระบุว่าการยื่นแบบผ่านระบบ e-Filing ช่วยลดขั้นตอนและระยะเวลาในการดำเนินการได้อย่างมีนัยสำคัญ อย่างไรก็ตาม แม้เทคโนโลยีจะถูกออกแบบมาเพื่ออำนวยความสะดวก แต่หากผู้ใช้งานขาดทักษะทางดิจิทัลและความเข้าใจในกระบวนการทำงานของระบบ ประสิทธิภาพในการยื่นแบบจะลดลง การศึกษาของ Granfon et al. (2023) ชี้ให้เห็นว่า ความซับซ้อนของนโยบายภาษี และข้อจำกัดด้านความรู้ของผู้ประกอบการรายย่อย เป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้เกิดความเสี่ยงในการปฏิบัติตามกฎหมายภาษีผิดพลาด ดังนั้น เพื่อก่อให้เกิดประโยชน์กับประเทศชาติ และทำให้ผู้เสียภาษีเต็มใจในการชำระภาษี หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น กรมสรรพากรและสถาบันการศึกษา ควรให้ความรู้ทางด้านภาษีอากร และข้อมูลที่เพียงพอเกี่ยวกับการชำระภาษีที่ถูกต้อง (ธนัชธรรมา พูนทอง และ สุมาลี รามันัญ, 2564) เพราะหากไม่ปฏิบัติตามกฎหมายจะได้รับโทษ ไม่ว่าจะเป็นการเสียเบี้ยปรับ เงินเพิ่ม หรือจำคุก (สมคิด บางโม, 2563)

สำหรับผู้ประกอบการในระดับฐานราก โดยเฉพาะ "กลุ่มวิสาหกิจชุมชน" ซึ่งเป็นองค์กรที่มีบทบาทสำคัญในการสร้างรายได้ให้แก่ชุมชน กลับพบอุปสรรคสำคัญด้านองค์ความรู้ กลุ่มนักวิชาการภาษีอากร (2566); ขนิษฐา นิลรัตนานนท์ (2567) พบว่า ผู้ประกอบการส่วนใหญ่มักขาดความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับบัญชีและภาษีอากร เกิดความสับสนในการจำแนกประเภทรายได้ และไม่ทราบถึงสิทธิประโยชน์ทางภาษี รวมถึงมีความเข้าใจที่คลาดเคลื่อนเกี่ยวกับเกณฑ์รายได้ 1.8 ล้านบาทต่อปี สำหรับการจดทะเบียนภาษีมูลค่าเพิ่ม ซึ่งส่งผลโดยตรงต่อการวางแผนภาษีที่ผิดพลาด ทั้งนี้ความรู้ทางภาษีเป็นปัจจัยสำคัญที่สุดที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมและประสิทธิภาพในการเสียภาษี โดยงานวิจัยของ Le and Nguyen (2022) ซึ่งศึกษาบริบทของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในประเทศเวียดนาม พบว่า ผู้ประกอบการที่มีความเข้าใจในกฎหมายภาษีและขั้นตอนการคำนวณที่ถูกต้องจะมีอัตราความผิดพลาดในการยื่นแบบต่ำกว่า และมีแนวโน้มในการปฏิบัติตามกฎหมายภาษีสูงกว่า สอดคล้องกับการศึกษาของ Rumahorbo and Rinendy (2023) ที่พบว่าอุปสรรคสำคัญของผู้ประกอบการ คือ การขาดความรู้ความเข้าใจในขั้นตอนการลงทะเบียน และการคำนวณภาษี ทำให้ผู้เสียภาษีสู้สึกกดดัน และไม่สามารถปฏิบัติตามภาระภาษีได้อย่างถูกต้อง ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่าปัญหาไม่ได้เกิดจากเจตนาหลีกเลี่ยงภาษีเพียงอย่างเดียว แต่เกิดจากข้อจำกัดด้านองค์ความรู้

สำหรับประเทศไทย โดยเฉพาะในจังหวัดขอนแก่น ซึ่งเป็นศูนย์กลางทางเศรษฐกิจของภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และมีวิสาหกิจชุมชนจดทะเบียนจำนวนมาก จากการศึกษาของ เฉลิมเจษฎ์ สมานูห์ตต์ และคณะ (2567); นฤมล อริยพิมพ์ (2568) พบว่า กลุ่มวิสาหกิจชุมชนในพื้นที่ยังประสบปัญหาด้านการบริหารจัดการบัญชีและภาษี โดยเฉพาะผู้ดูแลบัญชีของกลุ่มที่ยังขาดความรู้ความเข้าใจในการคำนวณกำไรสุทธิเพื่อเสียภาษี และการใช้สิทธิประโยชน์ทางภาษีตามที่กฎหมายกำหนด ความไม่รู้เหล่านี้นำไปสู่ความเสี่ยงในการถูกประเมินภาษีย้อนหลัง การส่งเอกสารไม่ครบถ้วน และการยื่นไม่ทันตามกำหนดเวลา (ขจิวรรณ พรพิชิตตานนท์ และ ฐิตาภรณ์ สีนจฺรญุคักดิ์, 2567) ซึ่งกระทบต่อสภาพคล่องทางการเงินของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ แต่หากมีความรู้ความเข้าใจ

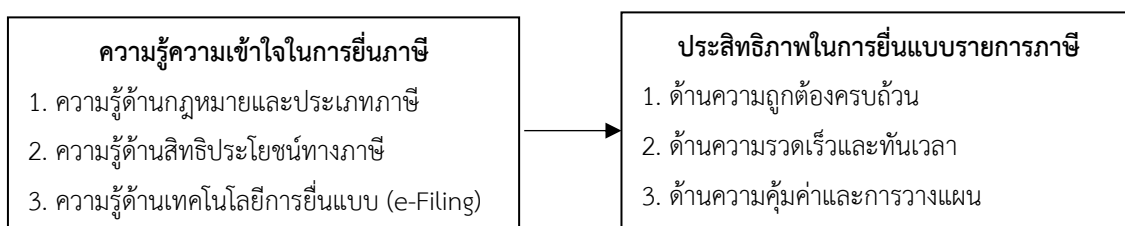
ในการใช้งานของระบบอย่างถูกต้อง จะส่งผลโดยตรงต่อความถูกต้องและครบถ้วนของข้อมูลที่ยื่นเข้าสู่ระบบ ทำให้การยื่นแบบแสดงรายการภาษีมีประสิทธิภาพ (อุไรพรรณ แซ่ลี, 2562)

ด้วยเหตุนี้ ผู้วิจัยจึงเล็งเห็นความสำคัญที่จะศึกษา เรื่อง ความรู้ความเข้าใจในการยื่นภาษีส่งผลต่อประสิทธิภาพในการยื่นแบบรายการภาษีของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนจังหวัดขอนแก่น เพื่อนำผลการศึกษาไปสู่การเสนอแนะแนวทางในการพัฒนาศักยภาพด้านการบริหารจัดการภาษีให้กับวิสาหกิจชุมชนในพื้นที่ เพื่อยกระดับประสิทธิภาพการบริหารจัดการภาษีของวิสาหกิจชุมชนให้สามารถดำเนินการได้อย่างถูกต้อง คุ่มค่า และยั่งยืน สอดรับกับทิศทางการพัฒนาเศรษฐกิจดิจิทัลของประเทศและมาตรฐานสากลต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับความรู้ความเข้าใจในการยื่นแบบรายการภาษี
2. เพื่อศึกษาปัจจัยด้านความรู้ความเข้าใจในการยื่นภาษีที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพในการยื่นแบบรายการภาษีของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนจังหวัดขอนแก่น
3. เพื่อเสนอแนะแนวทางในการเพิ่มประสิทธิภาพการยื่นแบบรายการภาษีและการวางแผนภาษีอากรที่เหมาะสมสำหรับกลุ่มวิสาหกิจชุมชนจังหวัดขอนแก่น

กรอบแนวคิดการวิจัย

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีการดำเนินงานวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรในการศึกษาครั้งนี้ คือ กลุ่มวิสาหกิจชุมชนที่ตั้งอยู่ในจังหวัดขอนแก่น ที่จดทะเบียนตามพระราชบัญญัติส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน พ.ศ. 2548 จำนวนทั้งสิ้น 2,723 กลุ่ม (กลุ่มทะเบียน และสารสนเทศวิสาหกิจชุมชน, 2566) ส่วนกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ใช้สูตร Yamane (1973) ในการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง ภายใต้ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 ซึ่งได้ขนาดกลุ่มตัวอย่างตาม การคำนวณจำนวน 349 กลุ่ม โดยผู้ตอบแบบสอบถาม คือ ตัวแทนผู้ที่รับผิดชอบด้านบัญชีและการเงินของกลุ่มวิสาหกิจชุมชน

เครื่องมือที่ใช้การวิจัย

เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็น แบบสอบถาม แบ่งออกเป็น 4 ส่วน ดังนี้ ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ส่วนที่ 2 แบบทดสอบเพื่อวัดระดับความรู้ความเข้าใจในการยื่นภาษี ส่วนที่ 3

แบบประเมินประสิทธิภาพในการยื่นแบบรายการภาษี ส่วนที่ 4 ปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะ เพื่อนำไปสู่การหาแนวทางการเพิ่มประสิทธิภาพและวางแผนภาษีอากรที่เหมาะสม ผลการตรวจสอบคุณภาพแบบสอบถามในด้านความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) รวมทั้งฉบับของแบบสอบถามเท่ากับ 0.899 วัดความเชื่อมั่นความสอดคล้องภายในด้วยค่าสัมประสิทธิ์อัลฟาครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient) ได้ค่าสัมประสิทธิ์อัลฟาครอนบาคปัจจัยด้านความรู้ความเข้าใจในการยื่นภาษี 0.820 และปัจจัยด้านประสิทธิภาพในการยื่นแบบรายการเสียภาษี 0.856

วิธีรวบรวมข้อมูล

วิธีการรวบรวมข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้แจกแบบสอบถามให้แก่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 349 ชุด โดยเก็บข้อมูลด้วยตนเองและระบบออนไลน์ หลังจากได้รับแบบสอบถามกลับคืน ผู้วิจัยได้ตรวจสอบความสมบูรณ์ของข้อมูล จากนั้นนำแบบสอบถามที่สมบูรณ์บันทึกลงในโปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ เพื่อใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลในขั้นตอนต่อไป

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ โดยเลือกใช้สถิติตามวัตถุประสงค์การวิจัย ดังนี้ 1) สถิติเชิงพรรณนา เพื่อบรรยายลักษณะทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างและตัวแปรที่ศึกษา ประกอบด้วย ค่าร้อยละ สำหรับวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ค่าเฉลี่ย (Mean) สำหรับแปลผลระดับคะแนนความรู้ความเข้าใจและระดับความคิดเห็นด้านประสิทธิภาพในการยื่นภาษี และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) เพื่อดูการกระจายของข้อมูลจากค่าเฉลี่ย ว่ากลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นไปในทิศทางเดียวกันหรือกระจัดกระจาย 2) สถิติเชิงอนุมาน (Inferential Statistics) ใช้วิเคราะห์ปัจจัยด้านความรู้ความเข้าใจในการยื่นภาษีที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพในการยื่นแบบรายการภาษีของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนจังหวัดขอนแก่น สถิติที่ใช้ คือ การวิเคราะห์การถดถอยเชิงพหุคูณ (Multiple Regression Analysis)

สรุปผลการวิจัย

ผลจากการวิจัย เรื่องความรู้ความเข้าใจในการยื่นภาษีส่งผลต่อประสิทธิภาพในการยื่นแบบรายการภาษีของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนจังหวัดขอนแก่น สรุปได้ดังนี้

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไป พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง ร้อยละ 76.2 มีอายุระหว่าง 41–50 ปี ร้อยละ 37.2 มีระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย/ปวช./ปวส. ร้อยละ 36.7 ระยะเวลาในการทำงานมากกว่า 5 ปี ร้อยละ 39.3 และสถานะรายได้กลุ่มมีรายได้ไม่เกิน 1.8 ล้าน ร้อยละ 73.0

ผลการวิเคราะห์ระดับความรู้ความเข้าใจในการยื่นแบบรายการภาษีของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนจังหวัดขอนแก่น พบว่า ระดับความรู้ความเข้าใจในการยื่นแบบรายการภาษีของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนจังหวัดขอนแก่นอยู่ในระดับมากที่สุดทั้ง 3 ด้าน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด คือ ด้านกฎหมายภาษี ($\bar{X}=4.14$, S.D. = 0.732) รองลงมา คือ ด้านสิทธิประโยชน์ทางภาษี ($\bar{X}=4.12$,

S.D. = 0.724) และด้านเทคโนโลยีการยื่นแบบ (e-Filing) ($\bar{X}$ = 3.88, S.D. = 0.910) รายละเอียดแสดงในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ผลการวิเคราะห์ระดับความรู้ความเข้าใจในการยื่นแบบรายการภาษี

ตัวแปร	n= 349		ระดับ ความคิดเห็น	ลำดับที่
	$\bar{X}$	S.D.		
ด้านกฎหมายภาษี	4.14	0.732	มาก	1
ด้านสิทธิประโยชน์ทางภาษี	4.12	0.724	มาก	2
ด้านเทคโนโลยีการยื่นแบบ (e-Filing)	3.88	0.910	มาก	3

ผลการวิเคราะห์ปัจจัยด้านความรู้ความเข้าใจในการยื่นแบบรายการภาษีมียผลต่อประสิทธิภาพในการยื่นแบบรายการภาษีของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนจังหวัดขอนแก่น การตรวจสอบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระพบว่าค่า Variance Inflation Factor (VIF) ของตัวแปรอิสระทุกตัวมีค่า ($VIF < 10$) อยู่ระหว่าง 1.644 – 2.221 มีค่า Durbin-Watson เท่ากับ 1.477 จึงสรุปได้ว่า ตัวแปรอิสระทุกตัว ไม่มีความสัมพันธ์กันเองในระดับสูงมาก และไม่เกิดปัญหา Multicollinearity การวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ พบว่า ทั้ง 3 ปัจจัยส่งผลทางบวกต่อประสิทธิภาพในการยื่นแบบรายการภาษีของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนจังหวัดขอนแก่น ปัจจัยดังกล่าวสามารถอธิบายความแปรปรวนหรือทำนายตัวแปรตาม คือ ประสิทธิภาพในการยื่นแบบรายการภาษีของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนจังหวัดขอนแก่น ได้ร้อยละ 68.3 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยปัจจัยด้านกฎหมายภาษี (X_1) มีผลต่อประสิทธิภาพในการยื่นแบบรายการภาษีด้านความถูกต้องครบถ้วนมากที่สุด รองลงมาด้านสิทธิประโยชน์ทางภาษี (X_2) และด้านเทคโนโลยีการยื่นแบบ(e-Filing) (X_3) โดยสามารถเขียนสมการถดถอยได้ดังนี้

$$\hat{Y} = .988 + .338 (X_1) + .251 (X_2) + .170 (X_3)$$

รายละเอียดแสดงในตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ผลการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณของปัจจัยด้านความรู้ความเข้าใจในการยื่นแบบรายการภาษีมียผลต่อประสิทธิภาพในการยื่นแบบรายการภาษีของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนจังหวัดขอนแก่น

ความรู้ความเข้าใจในการยื่นภาษี	ประสิทธิภาพในการยื่นแบบรายการภาษีของกลุ่มวิสาหกิจชุมชน จังหวัดขอนแก่น					
	B	Std	Beta	t	Sig	VIF
ค่าคงที่ (Constant)	0.988	0.117		8.478	0.000	
ด้านกฎหมายภาษี (X_1)	0.338	0.037	0.403	9.095	0.000	2.136
ด้านสิทธิประโยชน์ทางภาษี (X_2)	0.251	0.038	0.296	6.547	0.000	2.221
ด้านเทคโนโลยีการยื่นแบบ(e-Filing) (X_3)	0.170	0.026	0.252	6.483	0.000	1.644
Adj. R = 0.827	Adj. R ² = 0.683	Sig = 0.000				

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ผลการวิเคราะห์ปัจจัยด้านความรู้ความเข้าใจในการยื่นแบบรายการภาษีมีผลต่อประสิทธิภาพในการยื่นแบบรายการภาษีของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนจังหวัดขอนแก่น ด้านความถูกต้องครบถ้วน การตรวจสอบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระพบว่าค่า Variance Inflation Factor (VIF) ของตัวแปรอิสระทุกตัวมีค่า ($VIF < 10$) อยู่ระหว่าง 1.644 – 2.221 มีค่า Durbin-Watson เท่ากับ 1.393 จึงสรุปได้ว่า ตัวแปรอิสระทุกตัว ไม่มีความสัมพันธ์กันเองในระดับสูงมาก และไม่เกิดปัญหา Multicollinearity การวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ พบว่า ทั้ง 3 ปัจจัยส่งผลทางบวกต่อประสิทธิภาพในการยื่นแบบรายการภาษีของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนจังหวัดขอนแก่นด้านความถูกต้องครบถ้วน ปัจจัยดังกล่าวสามารถอธิบายความแปรปรวนหรือทำนายตัวแปรตาม คือ ประสิทธิภาพในการยื่นแบบรายการภาษีของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนจังหวัดขอนแก่นด้านความถูกต้องครบถ้วน ได้ร้อยละ 66.0 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยปัจจัยด้านกฎหมายภาษี (X_1) มีผลต่อประสิทธิภาพในการยื่นแบบรายการภาษีด้านความถูกต้องครบถ้วนมากที่สุด รองลงมาด้านเทคโนโลยีการยื่นแบบ (e-Filing) (X_3) และด้านสิทธิประโยชน์ทางภาษี (X_2) โดยสามารถเขียนสมการถดถอยได้ดังนี้

$$\hat{Y} = .548 + .384 (X_1) + .178 (X_2) + .315 (X_3)$$

รายละเอียดแสดงในตารางที่ 3

ตารางที่ 3 ผลการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณของปัจจัยด้านความรู้ความเข้าใจในการยื่นแบบรายการภาษีมีผลต่อประสิทธิภาพในการยื่นแบบรายการภาษีของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนจังหวัดขอนแก่นด้านความถูกต้องครบถ้วน

ความรู้ความเข้าใจในการยื่นภาษี	ประสิทธิภาพในการยื่นแบบรายการภาษีของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนจังหวัดขอนแก่น ด้านความถูกต้องครบถ้วน					
	B	Std	Beta	t	Sig	VIF
ค่าคงที่ (Constant)	0.548	0.146		3.758	0.000	
ด้านกฎหมายภาษี (X_1)	0.384	0.047	0.379	8.264	0.000	2.136
ด้านสิทธิประโยชน์ทางภาษี (X_2)	0.178	0.048	0.174	3.712	0.000	2.221
ด้านเทคโนโลยีการยื่นแบบ (e-Filing) (X_3)	0.315	0.033	0.386	9.604	0.000	1.644
Adj. R = 0.813	Adj. R ² = 0.660		Sig = 0.000			

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ผลการวิเคราะห์ปัจจัยด้านความรู้ความเข้าใจในการยื่นแบบรายการภาษีมีผลต่อประสิทธิภาพในการยื่นแบบรายการภาษีของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนจังหวัดขอนแก่น ด้านความรวดเร็วและทันเวลา การตรวจสอบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระพบว่าค่า Variance Inflation Factor (VIF) ของตัวแปรอิสระทุกตัวมีค่า ($VIF < 10$) อยู่ระหว่าง 1.644 – 2.221 มีค่า Durbin-Watson เท่ากับ 1.462 จึงสรุปได้ว่า ตัวแปรอิสระทุกตัว ไม่มีความสัมพันธ์กันเองในระดับสูงมาก และไม่เกิดปัญหา Multicollinearity

การวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ พบว่า ทั้ง 3 ปัจจัยส่งผลทางบวกต่อประสิทธิภาพในการยื่นแบบรายการภาษีของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนจังหวัดขอนแก่นด้านความรวดเร็วและทันเวลา ปัจจัยดังกล่าวสามารถอธิบายความแปรปรวนหรือทำนายตัวแปรตาม คือ ประสิทธิภาพในการยื่นแบบรายการภาษีของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนจังหวัดขอนแก่นด้านความรวดเร็วและทันเวลา ได้ร้อยละ 59.3 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยปัจจัยด้านสิทธิประโยชน์ทางภาษี (X_2) มีผลต่อประสิทธิภาพในการยื่นแบบรายการภาษีด้านความรวดเร็วและทันเวลามากที่สุด รองลงมาด้านกฎหมายภาษี (X_1) และด้านเทคโนโลยีการยื่นแบบ (e-Filing) (X_3) โดยสามารถเขียนสมการถดถอยได้ดังนี้

$$\hat{Y} = 1.092 + 0.335 (X_1) + 0.357 (X_2) + 0.065 (X_3)$$

รายละเอียดแสดงในตารางที่ 4

ตารางที่ 4 ผลการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณของปัจจัยด้านความรู้ความเข้าใจในการยื่นแบบรายการภาษีมีผลต่อประสิทธิภาพในการยื่นแบบรายการภาษีของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนจังหวัดขอนแก่นด้านความรวดเร็วและทันเวลา

ความรู้ความเข้าใจในการยื่นภาษี	ประสิทธิภาพในการยื่นแบบรายการภาษีของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนจังหวัดขอนแก่น ด้านความรวดเร็วและทันเวลา					
	B	Std	Beta	t	Sig	VIF
ค่าคงที่ (Constant)	1.092	0.140		7.811	0.000	
ด้านกฎหมายภาษี (X_1)	0.335	0.045	0.375	7.505	0.000	2.136
ด้านสิทธิประโยชน์ทางภาษี (X_2)	0.357	0.046	0.396	7.770	0.000	2.221
ด้านเทคโนโลยีการยื่นแบบ (e-Filing) (X_3)	0.065	0.031	0.091	2.071	0.039	1.644
Adj. R = 0.772	Adj. R ² = 0.593	Sig = 0.000				

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ผลการวิเคราะห์ปัจจัยด้านความรู้ความเข้าใจในการยื่นแบบรายการภาษีมีผลต่อประสิทธิภาพในการยื่นแบบรายการภาษีของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนจังหวัดขอนแก่น ด้านความคุ้มค่าและการวางแผน การตรวจสอบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระพบว่าค่า Variance Inflation Factor (VIF) ของตัวแปรอิสระทุกตัวมีค่า ($VIF < 10$) อยู่ระหว่าง 1.644 – 2.221 มีค่า Durbin-Watson เท่ากับ 1.550 จึงสรุปได้ว่าตัวแปรอิสระทุกตัว ไม่มีความสัมพันธ์กันเองในระดับสูงมาก และไม่เกิดปัญหา Multicollinearity การวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ พบว่า ทั้ง 3 ปัจจัยส่งผลทางบวกต่อประสิทธิภาพในการยื่นแบบรายการภาษีของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนจังหวัดขอนแก่นด้านความคุ้มค่าและการวางแผน ปัจจัยดังกล่าวสามารถอธิบายความแปรปรวนหรือทำนายตัวแปรตาม คือ ประสิทธิภาพในการยื่นแบบรายการภาษีของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนจังหวัดขอนแก่นด้านความคุ้มค่าและการวางแผน ได้ร้อยละ 38.2 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยปัจจัยด้านกฎหมายภาษี (X_1) มีผลต่อประสิทธิภาพในการยื่นแบบรายการภาษีด้านความรวดเร็ว

และทันเวลามากที่สุด รองลงมาด้านสิทธิประโยชน์ทางภาษี (X_2) และด้านเทคโนโลยีการยื่นแบบ (e-Filing) (X_3) โดยสามารถเขียนสมการถดถอยได้ดังนี้

$$\hat{Y} = 1.324 + .295 (X_1) + .218 (X_2) + .130 (X_3)$$

รายละเอียดแสดงในตารางที่ 5

ตารางที่ 5 ผลการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณของปัจจัยด้านความรู้ความเข้าใจในการยื่นแบบรายการภาษีมีผลต่อประสิทธิภาพในการยื่นแบบรายการภาษีของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนจังหวัดขอนแก่น ด้านความคุ้มค่าและการวางแผน

ความรู้ความเข้าใจในการยื่นภาษี	ประสิทธิภาพในการยื่นแบบรายการภาษีของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนจังหวัดขอนแก่น					
	ด้านความคุ้มค่าและการวางแผน					
	B	Std	Beta	t	Sig	VIF
ค่าคงที่ (Constant)	1.324	0.184		7.195	0.000	
ด้านกฎหมายภาษี (X_1)	0.295	0.059	0.311	5.029	0.000	2.136
ด้านสิทธิประโยชน์ทางภาษี (X_2)	0.218	0.061	0.227	3.594	0.000	2.221
ด้านเทคโนโลยีการยื่นแบบ(e-Filing) (X_3)	0.130	0.041	0.170	3.134	0.002	1.644
Adj. R = 0.618	Adj. R ² = 0.382	Sig = 0.000				

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากการวิเคราะห์ปัจจัยด้านความรู้ความเข้าใจในการยื่นแบบรายการภาษีมีผลต่อประสิทธิภาพในการยื่นแบบรายการภาษีของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนจังหวัดขอนแก่น ผู้วิจัยจึงเสนอแนวทางการเพิ่มประสิทธิภาพการยื่นแบบรายการภาษีและการวางแผนภาษีอากรที่เหมาะสมสำหรับกลุ่มวิสาหกิจชุมชนจังหวัดขอนแก่น ดังนี้ 1) การยกระดับสมรรถนะด้านบัญชีและกฎหมายภาษีอากร วิสาหกิจชุมชนควรได้รับการอบรมเชิงปฏิบัติการที่เน้นการทำบัญชีและภาษีให้ถูกต้องตามมาตรฐานบัญชีวิสาหกิจชุมชน 2) การใช้สิทธิประโยชน์ทางภาษีและการวางแผนภาษี วิสาหกิจชุมชนควรมีการวางแผนภาษีโดยใช้ประโยชน์จากมาตรการต่าง ๆ ของรัฐ โดยสามารถศึกษาจากคู่มือหรือแนวปฏิบัติของกรมส่งเสริมการเกษตรและกรมสรรพากร เพื่อให้เกิดการประหยัดค่าใช้จ่ายทางภาษีอย่างถูกกฎหมาย 3) การเปลี่ยนผ่านสู่ระบบบัญชีดิจิทัลและการยื่นแบบออนไลน์ วิสาหกิจชุมชนควรได้รับการส่งเสริมให้มีการนำเทคโนโลยีหรือโปรแกรมบัญชีสำเร็จรูปมาใช้แทนการจดบันทึกด้วยมือ และสนับสนุนการยื่นภาษีผ่านระบบ e-Filing 4) การสร้างทัศนคติเชิงบวกต่อการเสียภาษี วิสาหกิจชุมชนควรได้รับความเข้าใจใหม่ว่าการเสียภาษีที่ถูกต้องจะช่วยให้เข้าถึงแหล่งเงินทุนและมาตรการช่วยเหลือจากรัฐได้ง่ายขึ้น ซึ่งการปรับทัศนคติเป็นผู้เสียภาษีที่มีคุณภาพจะนำไปสู่ความเต็มใจในการยื่นแบบแสดงรายการเสียภาษีอย่างถูกต้อง 5) การพึ่งพาตนเอง วิสาหกิจชุมชนต้องไม่รอพึ่งพาหน่วยงานภายนอกในการทำบัญชีเพียงอย่างเดียว แต่ควรสร้างระบบการเรียนรู้ภายในกลุ่ม เพื่อให้สมาชิกสามารถตรวจสอบความถูกต้องของบัญชีได้เอง ซึ่งจะส่งผลต่อการลดข้อผิดพลาดทางภาษีได้

และ 6) การสนับสนุนปัจจัยที่เอื้อต่อความสำเร็จในการจัดทำบัญชี นอกจากตัวบุคคลแล้ว ปัจจัยสนับสนุน เช่น งบประมาณสำหรับอุปกรณ์คอมพิวเตอร์ หรือซอฟต์แวร์บัญชี เป็นสิ่งที่ประธานกลุ่มวิสาหกิจชุมชนต้องจัดสรรให้เพียงพอ ซึ่งการจัดหาทรัพยากรที่เอื้อต่อการทำงาน หากฝ่ายบริหารให้ความสำคัญและจัดสรรงบประมาณส่วนนี้จะส่งผลให้การการทำบัญชีและการยื่นภาษีมีความรวดเร็วขึ้น

อภิปรายผลการวิจัย

1. การศึกษาระดับความรู้ความเข้าใจในการยื่นแบบรายการภาษีของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนจังหวัดขอนแก่น ผลการวิจัย พบว่า กลุ่มวิสาหกิจชุมชนจังหวัดขอนแก่นมีระดับความรู้ความเข้าใจในการยื่นแบบรายการภาษีอยู่ในระดับมาก โดยผู้ตอบแบบสอบถามมีความเข้าใจหลักการและขั้นตอนพื้นฐานทั้งด้านข้อกฎหมายภาษีและสิทธิประโยชน์ภาษี ในขณะที่ความเข้าใจด้านเทคโนโลยีและระบบยื่นแบบออนไลน์ (e-Filing) ยังต่ำกว่าด้านอื่นอย่างมีนัยสำคัญ ซึ่งการที่ผู้ประกอบการมีพื้นฐานความรู้เชิงกฎหมายภาษีที่ค่อนข้างดี แต่ยังมีช่องว่างด้าน ทักษะการใช้ระบบดิจิทัลเพื่อการยื่นแบบภาษีออนไลน์ (e-Filing) จะเป็นอุปสรรคต่อการปฏิบัติงานจริงในยุคที่ระบบภาษีกำลังเปลี่ยนผ่านสู่ดิจิทัลทั้งระบบ โดยสอดคล้องกับงานวิจัยของ ภัทรวิดี อินทปັນติ (2568) พบว่า ผู้ประกอบการมีระดับความรู้และความเข้าใจด้านภาษีอยู่ในระดับปานกลางถึงมากเช่นกัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ เอื้อมพร ศิริมา และคณะ (2568) พบว่า ความรู้ความเข้าใจทางด้านภาษีและระบบการยื่นแบบผ่านอินเทอร์เน็ตมีระดับแตกต่างกัน โดยความเข้าใจด้านกฎหมายภาษีและหลักการพื้นฐานมีแนวโน้มสูงกว่าในส่วนของการใช้เทคโนโลยีการยื่นแบบผ่านอินเทอร์เน็ต ซึ่งเป็นปัญหาที่ส่งผลต่อการปฏิบัติตามภาระหน้าที่ในการยื่นและชำระภาษีของผู้มีเงินได้บุคคลธรรมดาในภาคตะวันออกเฉียงเหนืออย่างมีนัยสำคัญ ยังสอดคล้องกับ ภัทรกร กนิพันธ์ (2564) พบว่า ปัญหาสำคัญของผู้ทำบัญชีและผู้ประกอบการในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ คือ ปัญหาด้านการจัดทำบัญชีที่ยังขาดความเข้าใจในวิธีปฏิบัติทางเทคนิค ซึ่งรวมถึงการใช้ระบบสารสนเทศเพื่อการจัดการภาษี ดังนั้น แม้ความรู้ด้านตัวบทกฎหมายจะแม่นยำ แต่หากขาดทักษะในการใช้เครื่องมือ (Tools) ก็อาจลดทอนประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานจริงลงได้ ยังสอดคล้องกับ เยาวดี สุนทร (2566) ที่ระบุว่าปัจจัยความสำเร็จของวิสาหกิจชุมชนในยุคปัจจุบัน ไม่ได้ขึ้นอยู่กับเงินทุนเพียงอย่างเดียว แต่ต้องอาศัยการจัดการความรู้เพื่อให้เท่าทันการเปลี่ยนแปลง โดยเฉพาะการปรับตัวเข้าสู่ระบบบัญชีมาตรฐานและการใช้เทคโนโลยีที่ภาครัฐนำมาบังคับใช้ หากผู้ประกอบการไม่สามารถก้าวข้ามกำแพงทางเทคโนโลยีนี้ได้ แม้จะมีความรู้กฎหมายดีเพียงใด ก็อาจประสบปัญหาความล่าช้าและข้อผิดพลาดในการยื่นแบบแสดงรายการได้ และสอดคล้องกับงานวิจัยของ ธนภัทร กันทาวงค์ และคณะ (2567) พบว่า กระบวนการฝึกอบรมและให้ความรู้ที่ตรงจุด ส่งผลให้ผู้ประกอบการมีความเข้าใจในหลักการบัญชีและภาษีเพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญ และสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการวางแผนภาษีได้จริง

2. การศึกษาปัจจัยด้านความรู้ความเข้าใจในการยื่นภาษีที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพในการยื่นแบบรายการภาษีของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนจังหวัดขอนแก่น จากการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพในการยื่น

แบบรายการภาษีของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนจังหวัดขอนแก่น คือ ปัจจัยด้านความรู้ด้านกฎหมายภาษี สิทธิประโยชน์ และความเข้าใจในระบบ e-Filing เนื่องจากความรู้ด้านกฎหมายและสิทธิประโยชน์จะช่วยให้วิสาหกิจชุมชนลดความผิดพลาด และใช้สิทธิลดหย่อนได้อย่างถูกต้อง ส่วนความเชี่ยวชาญในระบบ e-Filing ช่วยให้กระบวนการยื่นภาษีรวดเร็วและเป็นระบบมากขึ้น ซึ่งสอดคล้องงานวิจัยของ Wibowo and Yanti (2024) ซึ่งศึกษาผลของความรู้ภาษี และเทคโนโลยี e-Filing ต่อระดับการปฏิบัติตามกฎหมายภาษี พบว่า ปัจจัยความรู้ภาษีและเทคโนโลยี e-Filing มีอิทธิพลเชิงบวกต่อประสิทธิภาพในการยื่นแบบ โดยความรู้ภาษีช่วยให้ผู้ประกอบการสามารถปรับตัวและใช้เทคโนโลยีอย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น และสอดคล้องกับการศึกษาของ พิมพกานต์ ปานจิ้น และจิรพงษ์ จันทรงาม (2565) พบว่า ปัจจัยความรู้ด้านภาษีมีผลทางบวกต่อการปฏิบัติตามกฎหมายภาษีของผู้ประกอบธุรกิจวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ สอดคล้องกับการศึกษาของ สุริสา จาตุชัย และ สุภาภฤต ปีติภัทร (2566) พบว่า ปัจจัยความรู้ภาษีมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการปฏิบัติตามภาษี สอดคล้องกับการศึกษาของ อุดมลักษณ์ แซ่หลิว (2564) พบว่า ปัจจัยด้านคุณภาพของระบบ และการใช้งานเทคโนโลยีมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับประสิทธิภาพในการยื่นแบบฯ โดยผู้ใช้งานที่มีความเข้าใจในระบบจะสามารถยื่นแบบได้รวดเร็วและมีความถูกต้องสูงกว่า นอกจากนี้ ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ เจตพล ตีปยานนท์ และทิมมพร ทวีเดช (2564) พบว่า ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการใช้งานระบบเป็นปัจจัยสำคัญในการยกระดับขีดความสามารถของการยื่นภาษี หากผู้เสียภาษีขาดความรู้ในส่วนนี้จะเป็นอุปสรรคสำคัญที่ทำให้เกิดความล่าช้าและความผิดพลาดในการปฏิบัติงานภาษีอากร

3. ข้อเสนอแนะแนวทางในการเพิ่มประสิทธิภาพการยื่นแบบรายการภาษีและการวางแผนภาษีอากรที่เหมาะสมสำหรับกลุ่มวิสาหกิจชุมชนจังหวัดขอนแก่น จากการวิเคราะห์ปัจจัยด้านความรู้ความเข้าใจในการยื่นแบบรายการภาษีมียผลต่อประสิทธิภาพในการยื่นแบบรายการภาษีของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนจังหวัดขอนแก่น ผู้วิจัยจึงเสนอแนะการเพิ่มประสิทธิภาพการยื่นแบบรายการภาษีและการวางแผนภาษีอากรที่เหมาะสมสำหรับกลุ่มวิสาหกิจชุมชนจังหวัดขอนแก่น ดังนี้ 1) การยกระดับสมรรถนะด้านบัญชีและกฎหมายภาษีอากร วิสาหกิจชุมชนควรได้รับการอบรมเชิงปฏิบัติการที่เน้นการทำบัญชีและภาษีให้ถูกต้องตามมาตรฐานบัญชีวิสาหกิจชุมชน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ธนภัทร กันทาวงค์ และคณะ (2567) ที่ศึกษาและพบว่า การพัฒนาศักยภาพด้านบัญชีและภาษี ผ่านกระบวนการฝึกอบรมทำให้ผู้ประกอบการมีความรู้เพิ่มขึ้นจากระดับปานกลางเป็นระดับมาก และส่งผลดีต่อการวางแผนภาษี 2) การใช้สิทธิประโยชน์ทางภาษีและการวางแผนภาษีเชิงรุก วิสาหกิจชุมชนควรมีการวางแผนภาษีโดยใช้ประโยชน์จากมาตรการต่าง ๆ ของรัฐ โดยสามารถศึกษาจากคู่มือหรือแนวปฏิบัติของกรมส่งเสริมการเกษตรและกรมสรรพากร เพื่อให้เกิดการประหยัดค่าใช้จ่ายทางภาษีอย่างถูกกฎหมาย ซึ่งสอดคล้องกับที่ กองส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน กรมส่งเสริมการเกษตร (2568) ได้ระบุแนวทางการดำเนินงานด้านภาษีอากรที่ชัดเจน เพื่อให้วิสาหกิจชุมชนใช้เป็นเกณฑ์ในการปฏิบัติอย่างถูกต้องและใช้สิทธิประโยชน์ได้อย่างเต็มที่ 3) การเปลี่ยนผ่านสู่ระบบบัญชีดิจิทัลและการยื่นแบบออนไลน์ วิสาหกิจชุมชนควรได้รับการส่งเสริมให้มีการนำเทคโนโลยีหรือโปรแกรมบัญชีสำเร็จรูปมาใช้

แทนการจดบันทึกด้วยมือ และสนับสนุนการยื่นภาษีผ่านระบบ e-Filing ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ วิจิต เอียงอ่อน และคณะ (2567) ซึ่งศึกษาปัญหาการจัดทำบัญชีของวิสาหกิจชุมชน พบว่า การขาดเครื่องมือและเทคโนโลยีเป็นหนึ่งในปัญหาหลัก และเสนอแนะให้มีการพัฒนาทักษะด้านเทคโนโลยีสารสนเทศแก่ผู้ทำบัญชี 4) การสร้างทัศนคติเชิงบวกต่อการเสียภาษีวิสาหกิจชุมชนควรได้รับความเข้าใจใหม่ว่าการเสียภาษีที่ถูกต้องจะช่วยให้เข้าถึงแหล่งเงินทุน และมาตรการช่วยเหลือจากรัฐได้ง่ายขึ้น ซึ่งการปรับทัศนคติเป็นผู้เสียภาษีที่มีคุณภาพจะนำไปสู่ความเต็มใจในการยื่นแบบแสดงรายการเสียภาษีอย่างถูกต้อง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ดวงเดือน เกตุรา และ รักษาวัลย์ ศิริธาคำ (2568) ที่ศึกษาและพบว่า ปัจจัยส่วนบุคคลและการรับรู้ข่าวสารมีผลต่อทัศนคติในการเสียภาษี โดยสมาชิกส่วนใหญ่มีความรู้ระดับปานกลางแต่มีทัศนคติในระดับมาก ซึ่งชี้ว่าการส่งเสริมทัศนคติที่ดีเป็นกุญแจสำคัญสู่ความสำเร็จ 5) การพึ่งพาตนเอง วิสาหกิจชุมชนต้องไม่รอพึ่งพาหน่วยงานภายนอกในการทำบัญชีเพียงอย่างเดียว แต่ควรสร้างระบบการเรียนรู้ภายในกลุ่ม เพื่อให้สมาชิกสามารถตรวจสอบความถูกต้องของบัญชีได้เอง ซึ่งจะส่งผลต่อการลดข้อผิดพลาดทางภาษีได้ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ เยาวดี สุนทร (2566) ที่ศึกษาและพบว่า ปัจจัยเรื่องการพึ่งพาตนเองได้และการจัดการความรู้เป็นองค์ประกอบสำคัญที่ทำให้วิสาหกิจชุมชนสามารถดำเนินงานได้ และ 6) การสนับสนุนปัจจัยที่เอื้อต่อความสำเร็จในการจัดทำบัญชี นอกจากตัวบุคคลแล้ว ปัจจัยสนับสนุน เช่น งบประมาณสำหรับอุปกรณ์คอมพิวเตอร์ หรือซอฟต์แวร์บัญชี เป็นสิ่งที่ประธานกลุ่มวิสาหกิจชุมชนต้องจัดสรรให้เพียงพอ ซึ่งการจัดหาทรัพยากรที่เอื้อต่อการทำงาน หากฝ่ายบริหารให้ความสำคัญและจัดสรรงบประมาณส่วนนี้จะส่งผลให้การการทำบัญชีและการยื่นภาษีมีความรวดเร็วขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ อนุศักดิ์วรรณ อุประดิษฐ์ (2566) ที่ศึกษาและพบว่า ปัจจัยด้านการบริหารงบประมาณ ด้านการบริหารจัดการ และด้านการบริหารวัสดุอุปกรณ์ มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับความสำเร็จในการจัดทำบัญชี

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะเพื่อนำผลการวิจัยไปใช้
 - 1.1 หน่วยงานรัฐควรจัดอบรมเชิงปฏิบัติการเกี่ยวกับการยื่นภาษีออนไลน์สำหรับผู้เริ่มต้น และมีเจ้าหน้าที่คอยแนะนำทีละขั้นตอน เพื่อลดช่องว่างทางเทคโนโลยีและเพิ่มความมั่นใจในการใช้งาน
 - 1.2 การใช้สิทธิประโยชน์เป็นแรงจูงใจในการยื่นแบบให้ทันเวลา ควรมีการประชาสัมพันธ์เชิงรุกเกี่ยวกับสิทธิประโยชน์ทางภาษีหากยื่นแบบตรงเวลา เพื่อกระตุ้นให้ยื่นแบบแสดงรายการเสียภาษีให้เร็วขึ้น
 - 1.3 ควรจัดตั้งศูนย์ให้คำปรึกษาหรือคลินิกภาษีวิสาหกิจชุมชนในระดับอำเภอ หรือ มี Line Official Account เพื่อตอบข้อสงสัยได้ทันที ช่วยลดข้อผิดพลาดในการตีความกฎหมายและการคำนวณภาษี
2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป
 - 2.1 การเพิ่มตัวแปรอิสระอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องที่อาจส่งผลต่อประสิทธิภาพการยื่นภาษี เช่น ทัศนคติต่อการเสียภาษี, คุณภาพการให้บริการของเจ้าหน้าที่, หรือความพร้อมของอุปกรณ์และสัญญาณอินเทอร์เน็ตในพื้นที่ เพื่อให้เห็นภาพปัจจัยแวดล้อมที่ครบถ้วนยิ่งขึ้น

2.2 ควรขยายขอบเขตการศึกษาเพื่อเปรียบเทียบระหว่างกลุ่มวิสาหกิจชุมชนที่มีผลประกอบการกำไรกับกลุ่มที่มีผลประกอบการขาดทุน หรือเปรียบเทียบระหว่างจังหวัดที่มีบริบทใกล้เคียงกัน เพื่อดูว่าบริบททางเศรษฐกิจและสังคมที่แตกต่างกัน ส่งผลต่อประสิทธิภาพในการยื่นแบบภาษีแตกต่างกันหรือไม่

2.3 การวิจัยเชิงทดลอง เช่น การทดลองให้กลุ่มวิสาหกิจชุมชนเข้าอบรมการยื่นภาษีออนไลน์สำหรับวิสาหกิจชุมชน แล้วทำการวัดผลเปรียบเทียบความรู้และประสิทธิภาพในการยื่นแบบฯ ก่อนและหลังการอบรม เพื่อหาหลักสูตรที่เหมาะสมที่สุด

เอกสารอ้างอิง

- กรมสรรพากร. (2566). *รายงานประจำปี 2566 กรมสรรพากร*. กระทรวงการคลัง.
- กลุ่มทะเบียนและสารสนเทศวิสาหกิจชุมชน. (2566). *สรุปจำนวนวิสาหกิจชุมชนและเครือข่ายวิสาหกิจชุมชนที่อนุมัติการจดทะเบียนแล้ว*. กลุ่มทะเบียนและสารสนเทศวิสาหกิจชุมชน.
- กลุ่มนักวิชาการภาษีอากร. (2566). *ภาษีอากรตามประมวลรัษฎากร 2566*. เรือนแก้วการพิมพ์
- กองส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน กรมส่งเสริมการเกษตร. (2568). *การดำเนินงานด้านภาษีอากรของวิสาหกิจชุมชน*. กรมส่งเสริมการเกษตร กระทรวงเกษตรและสหกรณ์.
- ขจิรวรรณ พรพิชิตตานนท์ และ ฐิตาภรณ์ สินเจริญศักดิ์. (2567). การให้บริการด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการรับรู้ที่มีผลต่อประสิทธิภาพการยื่นแบบแสดงรายการภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาผ่านระบบอิเล็กทรอนิกส์ ในเขตสำนักงานสรรพากรภาค 3. *วารสารวิชาการร้อยแก่นสาร*, 9(9), 810–827.
- ชนิฐา นิลรัตนานนท์. (2567). ผลกระทบของความรู้ในสิทธิประโยชน์ทางภาษีเงินได้ที่มีต่อประสิทธิภาพการวางแผนภาษีของผู้มีหน้าที่เสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา. *วารสารการบริหารและการพัฒนามหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี*, 11(2), 297–311.
- เจตพล ติปานนท์ และ ทิฆัมพร ทวีเดช. (2564). การยกระดับความสามารถการใช้ระบบ e-Filing ของผู้ยื่นแบบและชำระภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา. *วารสารด้านการบริหารรัฐกิจและการเมือง*, 10(2), 205–218.
- เฉลิมเชษฐ์ สมานุห์ต, นิคม ลนขุนทด, เทียงธรรม สิทธิจันทเสน และ อัสภา วรรณกายนต์. (2567). ปัญหากฎหมายด้านวิสาหกิจชุมชน และความต้องการระบบสารสนเทศที่ปรึกษากฎหมายด้านวิสาหกิจชุมชน. *วารสารสังคมศาสตร์และวัฒนธรรม*, 8(3), 189–202.
- ดวงเดือน เกตรา และ รักษาวัลย์ ศิริคำ. (2568). ปัจจัยที่มีผลต่อทัศนคติเกี่ยวกับการเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาของสมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชน ในจังหวัดร้อยเอ็ด. *วารสารวิจัยวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์*, 9(2), 386–397.
- ธนภัทร กันทาวงค์, นิศารัตน์ ไชยวงศ์ศักดิ์, สุภมล ดวงตา, กัสมา กาซ็อน, นิรุตต์ ชัยโชค, วิไลลักษณ์ วงษ์ชัย และ พีระพล ศรีวิชัย. (2567). การเสริมสร้างศักยภาพทางการบัญชีและภาษีของผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชน จังหวัดเชียงราย. *วารสารบัญชีปริทัศน์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย*, 9(1), 247–265.

- ธนัชธรรมา พูนทอง และ สุมาลี รามัญญ. (2564). ความพึงพอใจเกี่ยวกับนโยบายสิทธิประโยชน์ทางภาษีของผู้มีเงินได้ กรณีศึกษาภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา ปีภาษี 2562. *วารสารวิจัยมหาวิทยาลัยเวสเทิร์นมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์*, 7(2), 45-59.
- นฤมล อริยพิมพ์. (2568). แนวทางการพัฒนาด้านภาษีอากรของกลุ่มวิสาหกิจชุมชน ในเขตพื้นที่จังหวัดขอนแก่น. *วารสารวิชาการและวิจัย มหาวิทยาลัยภาคตะวันออกเฉียงเหนือ*, 15(1), 316-325.
- พิมพ์กานต์ ปานจิ้น และ จิรพงษ์ จันทรงาม (2565). พฤติกรรมที่ส่งผลต่อการวางแผนภาษีของผู้ประกอบการวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในเขตพื้นที่กรุงเทพมหานคร. *วารสารวิชาการและวิจัย มหาวิทยาลัยภาคตะวันออกเฉียงเหนือ*, 12(1), 172-186.
- ภัทรภร กิณพันธ์. (2564). ปัญหาการจัดทำบัญชีด้านภาษีเงินได้นิติบุคคลของผู้ทำบัญชีในจังหวัดชัยภูมิ. *วารสารวิชาการและวิจัย มหาวิทยาลัยภาคตะวันออกเฉียงเหนือ*, 11(1), 130-138.
- ภัทรวดี อินทปนต์. (2568). ความรู้ความเข้าใจภาษีและความต้องการพัฒนาความรู้เพื่อการวางแผนภาษีของผู้ประกอบธุรกิจวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม. *วารสารนวัตกรรมสังคมและการเรียนรู้ตลอดชีวิต*, 19(2), 313-331.
- เยาวดี สุนทร. (2566). ปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จในการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชน อำเภอสร้างคอม จังหวัดอุดรธานี [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ]. มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- วิชิต เอียงอ่อน, ฉวี สิงหาต, กัลยรัตน์ เจียมโฆสิต, วราภรณ์ ศรีบัณฑิต, วัชรินทร์ อรรถศรีวรร, ยุทธนา พรรคอนันต์ และ อลิษา ประสมผล. (2567). การศึกษาสภาพปัญหา อุปสรรคและแนวทางการพัฒนาการจัดทำบัญชีของวิสาหกิจชุมชน ในเขตอำเภอเมืองจันทบุรี จังหวัดจันทบุรี. *วารสารวิจัยราชภัฏรำไพพรรณี สาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา*, 11(3), 124-139.
- สมคิด บางโม. (2563). *การภาษีอากรธุรกิจ*. ซีเอ็ดดูเคชั่น.
- สุริสา จาตุชัย และ สุภาภรณ์ ปิติภัทร. (2566). แบบจำลองเชิงสาเหตุของปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการปฏิบัติตามกฎหมายภาษีเงินได้นิติบุคคลของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs) ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือของประเทศไทย. *วารสารการจัดการสมัยใหม่*, 21(2), 105-122.
- อนงค์วรรณ อุประดิษฐ์. (2566). ปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จในการจัดทำบัญชีวิสาหกิจชุมชนในเขตอำเภอเมือง จังหวัดลำปาง. *วารสารการบริหารนิติบุคคลและนวัตกรรมท้องถิ่น*, 9(6), 57-71.
- อุดมลักษณ์ แซ่หลิว (2564). ปัจจัยที่มีผลต่อประสิทธิภาพการยื่นแบบแสดงรายการภาษีทางอินเทอร์เน็ตของนิติบุคคลในกรุงเทพมหานคร [การค้นคว้าอิสระปริญญาโทบริหารธุรกิจ]. มหาวิทยาลัยศรีปทุม.
- อุไรพรรณ แซ่ลี. (2562). ปัจจัยที่มีผลต่อประสิทธิภาพการยื่นแบบแสดงรายการภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาผ่านระบบอินเทอร์เน็ตของพนักงาน กลุ่มสถาบันการเงินในเขตกรุงเทพมหานคร [การค้นคว้าอิสระปริญญาโทบริหารธุรกิจ]. มหาวิทยาลัยศรีปทุม.

- เอื้อมพร ศิริมา, ดารณี เอื้อชนะจิต และ ธิรุดมิ ยงสุข. (2568). ความรู้ความเข้าใจทางด้านภาษีและระบบการยื่นแบบผ่านอินเทอร์เน็ตที่ส่งผลต่อการยื่นแบบและชำระภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาของผู้มีเงินได้เขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ. *วารสารวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร*, 5(1), 331-345.
- Granfon, A. O., Salingay, R. B. and Mobe, R. O. (2023). Factors affecting tax compliance of MSMEs in Dipolog City. *International Journal of Multidisciplinary: Applied Business and Education Research*, 4(4), 1350-1360.
- Le, T. T. and Nguyen, N. T. (2022). Factors affecting tax compliance of small and medium enterprises in Dong Nai province of Vietnam. *International Transaction Journal of Engineering, Management, & Applied Sciences & Technologies*, 13(7), 1-11.
- Rumahorbo, H. D. and Rinendy, T. (2023). Determinants of SMEs voluntary tax compliance: Moderated by tax knowledge requirement. *Journal of Applied Finance and Accounting*, 10(2), 159-170.
- Wibowo, J. Y. and Yanti, Y. (2024). *The effect of tax knowledge, tax sanctions, e-filing on tax compliance. International Journal of Application on Economics and Business*, 2(4), 977-987.
- Yamane, T. (1973). *Statistics: An introductory analysis* (3rd ed.). Harper & Row.